

## MEDIJI O ZDRAVSTVU

četvrtak, 24. jun 2021.godine

**RTS-** Dr Konstantinidis upozorava da deca teže podnose vrućinu – šta roditelji treba da znaju

**BLIC-** KOLIKO VAKCINA BACIMO? Afrika i Južna Amerika uništavaju hiljade doza zbog isteka roka, a šta mi radimo sa takvim cepivima?

**POLITIKA-** Najbolji diplomci i maturanti medicinskih škola dobili ugovore o zaposlenju

**NOVOSTI-** IKS-NOŽ VIŠE RADIO U PANDEMIJI: Povećan priliv onkoloških pacijenata, mnogi se, zbog straha od zaraze, javili kada je već bilo kasno

**NOVOSTI-** KLINIČKOM CENTRU IZ BUDŽETA 139 MILIONA: Pokrajinska vlada Vojvodine izdvojila znatna sredstva za zdravstveni sistem

The screenshot shows a news article from RTS (Radio Television Serbia) dated June 24, 2021. The headline reads "Dr Konstantinidis upozorava da deca teže podnose vrućinu – šta roditelji treba da znaju". The article discusses the heat sensitivity of children and the advice of Dr. Georgios Konstantinidis. It includes several small images related to children's health and safety.

## Dr Konstantinidis upozorava da deca teže podnose vrućinu – šta roditelji treba da znaju

Meteorolozi kažu da je današnji dan najtoplji u ovoj nedelji. Vrućina ne prija ni mladima ni starima. Pedijatri poručuju da su deca osjetljiva na visoke temperature u odnosu na odrasle i da su skloniji sunčanici i pregrevanju. Preporučuju nošenje zaštite na glavi, ali i česta hlađenja kupanjem i tuširanjem.

Predsednik Udruženja pedijatara Srbije, prof. dr Georgios Konstantinidis, rekao je za RTS da su deca osjetljivija na visoke temperature i da lakše podležu negativnim efektima toploće sunca i da su skloniji sunčanici i pregrevanju.

"Savsim sigurno da je potrebna zaštita, pre svega glave sa nekim kačketom. Izbegavati neko vreme od 12 do 15, do 17 sati. Sad je već i do 17 sati toplo, uz hlađenje, kupanje i sve ostalo. Ukoliko se pojavi povišena telesna temperatura, treba pomisliti kad su ovakvi dani da je to posledica povišene temperature napolju. Možda će jedna doza brufena ili tuširanje mlakom ili hladnom vodom rešiti situaciju", rekao je Konstantinidis.

Ipak, napomenuo je, ne treba isključiti mogućnost infekcije i u tom slučaju bi se trebalo obratiti pedijatru.

Govoreći o boravku dece i mlađih u klimatizovanom prostorijama, Konstantinidis je rekao da razlika u temperaturi ne bi trebalo da bude veća od pet do deset stepeni, ali i da je ponekad nemoguće napraviti idealnu razliku u temperaturi.

"Naša deca su, kao i mi, pravljena za našu planetu. Ne bih tu bio previše paranoidan, ali svakako treba izbegavati ekstreme i ne ući sa 45 na 25 stepeni, jer je to svakako rizik da se neka bolest razvije u takvim slučajevima", istakao je Georgios Konstantinidis.

Naglasio je da su deca osetljivija nego odrasli i da to treba uvek imati na pameti.

"Koliko god da su na neke stvari, kao što je recimo korona, oni otporniji, u načelu, na sve bolesti i patološka stanja, ona su osetljivija", kazao je Konstantinidis.

Kada je reč o putovanjima, predsednik Udruženja pedijatara Srbije je rekao da bi, kao i kod odraslih, trebalo izbeći putničku dijareju i da se savremena medicina sve više bazira na prevenciji i dobrom odabiru probiotika.

"Pre putovanja treba uzeti odgovarajući probiotski preparat, imajući u vidu činjenicu da su sve veće relevantne studije pokazale da ukoliko uzmemo dobro odabrani preparat pre puta možemo sprečiti dijareju koja se neretko, odnosno vrlo često, javlja, a kod dece se u nekim situacijama javlja češće nego kod odraslih", istakao je Konstantinidis.

#### Preporuke za vakcinaciju dece od 12 do 15 godina

Govoreći o vakcinaciji dece protiv koronavirusa, Konstantinidis je naveo da je Udruženje pedijatara donelo preporuke za vakcinaciju dece od 12 do 15 godina i da su te preporuke prihvatili Nacionalna agencija za imunizaciju i Institut "Batut".

"Mi smo u dogovoru sa njima formirali konačne smernice i one podrazumevaju da sva deca koja su u riziku, odnosno koja imaju neku tešku hroničnu bolest, odnosno komorbiditet, koja su u riziku da dobiju težak oblik kliničke slike korone, treba da prime vakcnu. To su onkološki, imunološki pacijenti, sa metaboličkim bolestima", kazao je Konstantinidis.

Naglasio je da su preporučili da, prema iskustvu iz pandemije, sva gojazna deca prime vakcnu, pošto se kod njih razvijala najteža klinička slika.

"Dakle, u riziku, ja bih rekao, obavezno. Kad se putuje, preporuka, a svi drugi – bilo bi dobro. To je u skladu sa aktuelnim svetskim stavovima koji su trenutno na medicinskom tržištu", poručio je Georgios Konstantinidis.

Dodao je da je za decu u riziku za vakcinaciju potrebna saglasnost lekara supspecijaliste koji vodi osnovnu bolest, a da zdrava deca ne treba da idu na neke posebne pregledе, već da se pregledaju kao za svaku vakcnu, uz saglasnost roditelja.

Podsetio je da je za decu isključivo registrovana vakcina koju proizvode "Fajzer" i "Biontek".



## KOLIKO VAKCINA BACIMO? Afrika i Južna Amerika uništavaju hiljade doza zbog isteka roka, a šta mi radimo sa takvim cepivima?

Uprkos tome što su se mnoge afričke zemlje grčevito borile da dobiju vakcine protiv kovida-19, neke od njih se suočavaju sa tim da imaju hiljade doza cepiva kojima je istekao rok i sada su neupotrebljive. Kakva je situacija kod nas? Šta mi radimo sa vakcinama kojima ističe rok i da li smo i koliko cepiva bacili?

Malavi je uništilo gotovo 20.000 doza AstraZeneca vakcine, dok Južni Sudan ima 59.000 doza koje planira da baci, piše BBC. Vakcine je donirala Afrička unija, ali vakcine nisu administrirane pre isteka roka trajanja.

Specifičnost AstraZeneca vakcina jeste da dok je još u neotvorenoj boćici i u frižideru može da stoji do šest meseci. Međutim, kada se boćica sa dozama otvorí, upotrebljiva je narednih šest sati. Kako iskordinisati u tako kratkom vremenu da sve doze budu raspodeljene, između ostalog, predstavljalo je problem za pojedine afričke i južnoameričke države.

Sa sličnim problemom smo se i mi suočili proletos. Ipak, Srbija se tada odlučila na elegantnije rešenje od bacanja vakcina. Tada smo za tri dana vakcinisali oko 22.000 stranih državljanja jer je rok upotrebe AstraZenca vakcine bio pred isticanjem.

– Procenili smo da ćemo morati da uništimo 20.000 do 25.000 vakcina AstraZeneka jer im početkom aprila ističe rok. Nismo hteli tako nešto da uradimo, već smo hteli da pomognemo i građanima u regionu - rekla je u aprilu Ana Brnabić, premijerka Srbije, uz tvrdnju da u ovoj akciji "nije bilo politike".

Ovakvo rešenje je na kraju rezultiralo "kovid diplomacijom", odnosno dobrom slikom Srbije u regionu, a takođe bi i dugoročno trebalo da ima pozitivne efekte u borbi protiv pandemije. Najviše ljudi je vakcinisano iz država regiona gde naši državljanji najčešće putuju i odakle najviše imamo poseta. A kako Srbija nije "usamljeno ostrvo od zemlje", svima nam ide u prilog da je što više ljudi vakcinisano na globalnom nivou.

Da li može da nam se ponovi?

Da li možemo ponovo da se susretnemo sa sličnim "problemom" i da li ćemo morati još jednom da pribegnemo sličnom rešenju?

- Rok trajanja vakcina se razlikuje od serije do serije, ali se njihovo korišćenje planira tako da se najpre upotrebe vakcine kojima ranije ističe rok upotrebe, što je standardna praksa sa svim lekovima, ne samo sa vakcinama - odgovorili su za "Blic" iz Instituta za javno zdravlje "dr Milan Jovanović Batut".

Sa obzirom na to da i vakcina "Sputnjik V" ima još kraći rok trajanja kada je bočica načeta, odnosno trajanje joj je samo dva sati, da li su mogući slični problemi i sa ovom vakcinom?

Ipak, nijedna zemlja u kojoj se koristi ruska vakcina nije prijavila da ima problema sa istekom roka ovog cepiva. Međutim, onda se nameće pitanje da li je moguće da to ima veze sa zainteresovanošću građana za "Sputnjik V" u odnosu na AstraZeneca vakcinu.

Prema objašnjenju iz "Batuta", to nije slučaj. Već je razlog u tome što je, čini se, ruska vakcina malo praktičnija za upotrebu.

- Rokovi trajanja otvorenih boćica vakcine su vrlo kratki oduvek. Za vakcincu Sputnjik je dva sata od odmrzavanja (mada to ne predstavlja veliki problem jer je vakcina u jednodoznim ampulama pa se odmrzava sa pojedinačne pacijente). Za ostale vakcine trajanje otvorenih boćica kad su u pitanju višedozna pakovanja je 5-6 sati, odnosno uobičajeno jedan radni dan - objašnjavaju iz "Batuta".

Da li bacamo vakcine?

Na pitanje šta mi radimo sa vakcinama kojima je istekao rok i da li ih uopšte imamo, iz "Batuta" odgovaraju da se za sada takvi problemi izbegavaju dobrom organizacijom.

- Vakcinacija se planira tako da se boćice ne otvaraju ukoliko nije organizovana dovoljna grupa osoba za primanje vakcine, tako da je rastur vakcine usled otvaranja boćica minimalan. Vakcine sa isteklim rokom se po zakonu ne mogu koristiti za vakcinaciju, već u skladu sa propisima označavaju kao rastur, a potom se šalju na tretman u skladu sa propisima kojima se reguliše upravljanje medicinskim otpadom. Kad je u pitanju vakcinacija protiv kovid-19, do sada nismo imali rastur vakcina usled isteka roka trajanja - objasnili su iz "Batuta".

Da u Srbiji nismo bacali vakcine jer im je istekao rok potvrđuju i reči Pavla Zelića iz Agencije za lekove i medicinska sredstva Srbije (ALIMS).

- Svakako da se u Republici Srbiji sve procedure oko distribucije, praćenje primene i uslova čuvanja striktno poštuju i da nije do sada bilo slučajeva vezanih za uništavanje vakcina. Pojedine višedozne vakcine imaju ograničenja u pogledu vremena u kojem se moraju iskoristiti nakon otvaranja pakovanja, ali su prema našim saznanjima dobrom organizacijom vakcinacije od strane nadležnih institucija prevenirani čak i ti manji gubici na nivou pojedinačnih boćica - rekao je Zelić za "Blic".

# ПОЛИТИКА

The screenshot shows a news article titled "Najbolji diplomci i maturanti medicinskih škola dobili ugovore o zaposlenju". The article features a photograph of a group of people in formal attire seated in rows, likely at a ceremony. To the right, there is a sidebar with the heading "МОЈ ЖИВОТ У ИНОСТРАНСТВУ" and some text in Russian. The website's navigation bar includes links for various news categories like "Svet", "Politika", and "Društvo". The date "Četvrtak, 24.06.2021." is visible at the top left.

## Najbolji diplomci i maturanti medicinskih škola dobili ugovore o zaposlenju

Najuspešnijim diplomcima svih medicinskih fakulteta i srednjih medicinskih škola u Srbiji danas su uručeni ugovori o zaposlenju.

Posao dobija 100 lekara i 200 medicinskih sestara, a ugovore o radu im je u Palati Srbija uručio predsednik Aleksandar Vučić, prenosi Tanjug.

Svečanosti su prisustvovali ministar zdravlja Zlatibor Lončar, dekani medicinskih fakulteta, direktori Kliničkih centara, kao i direktori bolnica.

Ministarstvo zdravlja pokrenulo je 2018. godine program zapošljavanja najboljih diplomaca medicinskih fakulteta i srednjih medicinskih škola, a sve u cilju omogućavanja najboljim mladim lekarima i sestrama nastavak profesionalnog usavršavanja u Srbiji.

Inače, u okviru tog projekta posao, specijalizaciju i doktorske studije do juna ove godine dobilo je 411 najuspešnijih mlađih lekara, doktora medicine, kao i 700 medicinskih sestara i tehničara.

Kada mladost i pamet ove zemlje, najtalentovaniji i najvredniji ostaju da u svojoj zemlji grade profesionalni i životni put, Srbija se razvija i napreduje, poručeno je na ceremoniji.

# вечерње НОВОСТИ

The screenshot shows a news article from the website novosti.rs. The title of the article is "IKS-NOŽ VIŠE RADIO U PANDEMIJI: Povećan priliv onkoloških pacijenata, mnogi se, zbog straha od zaraze, javili kada je već bilo kasno". Below the title, there is a quote from a doctor: "IMALI smo pacijenta kome je trebalo da zračimo pluća u martu 2020. godine i nije se odazivao na pozive. Javio nam se u junu sa promenama u koštanom sistemu, metastazom na lobanji i daljom progresijom bolesti!" To the right of the text, there is a photograph of a patient lying on a table in a medical scanner. On the right side of the page, there is a sidebar with other news items and social media links.

## IKS-NOŽ VIŠE RADIO U PANDEMIJI: Povećan priliv onkoloških pacijenata, mnogi se, zbog straha od zaraze, javili kada je već bilo kasno

IMALI smo pacijenta kome je trebalo da zračimo pluća u martu 2020. godine i nije se odazivao na pozive. Javio nam se u junu sa promenama u koštanom sistemu, metastazom na lobanji i daljom progresijom bolesti!

Ovaj slučaj na koji ukazuje dr Biljana Šeha, načelnica Centra za stereotaksičnu radiohirurgiju Univerzitetskog kliničkog centra Srbije - iks-nož, nažalost, samo je jedan u nizu onih nedovoljno vidljivih posledica epidemije kovida 19, koje нико ne broji.

Uz smanjene zdravstvene kapacitete, zbog preorientacije na zbrinjavanje zaraženih virusom korona, činjenica je i da su mnogi "preskakali" intervencije i kontrole zbog straha od zaraze i u ustanovama koje su sve vreme radile za nekovid pacijente.

- Jedno vreme smo imali manji priliv pacijenata, najverovatnije zbog toga što su imali strah od korone - kaže za "Novosti" dr Šeha. - To je trajalo dva meseca. Ali ako uporedimo obim rada, tretirali smo više pacijenata nego u godini pre epidemije.

U ovom centru 2019. godine zračeno je 620, a 2020, u uslovima epidemije - 940 pacijenata. Otvoren poslednjeg dana oktobra 2018. Centar, u koji je uloženo 792 miliona dinara, već u prvoj godini rada uštedeo je zdravstvu značajan novac. Bez njega bi samo za taj period za tretmane iks-nožem u inostranstvu, iz zdravstve kase moralno biti izdvojeno 10 miliona evra!

Efekti ove vrste terapije i kod teških tumora su dobri, ali problem je što oboleli kasno dolaze.

- Najveći broj pacijenata, čak 90 odsto, javlja se u četvrtom kliničkom stadijumu bolesti kada izlečenja nema - kaže dr Šeha. - Tada se sve lečenje svodi na produžavanje života i na kvalitet života pacijenta. Najveći broj pacijenata u centru čine oboleli od karcinoma pluća.

U centru sa 25 zaposlenih dnevno može da se zrači do 30 pacijenata. Na intervenciju se čeka najviše nekoliko nedelja, ali se lista pravi samo za tumore koji "trpe" i to malo odlaganje.

Dok se ranije nabavljen gama--nož primenjuje samo kod tumora glave, na iks-nožu mogu da se tretiraju tumori na svim delovima tela.

- U glavi mogu da se tretiraju tumori veličine do četiri centimetra, u vratu do tri, dok u telu oni mogu da budu pet - kaže dr Šeha. - Iks-nož ne oštećeuje zdravo tkivo.

## TUMOR NA CENTIMETAR OD SRCA

NAŠ najmlađi pacijent podvrgnut je tretmanu sa samo šest godina - priča dr Biljana Šeha. - Imao je metastazu na jedan centimetar od srca. On je zračen u junu prošle godine. Zasada je bolest u potpunoj remisiji, nema znakova bolesti i tumor marker je pod kontrolom.



The screenshot shows a news article titled "KLINIČKOM CENTRU IZ BUDŽETA 139 MILIONA: Pokrajinska vlada Vojvodine izdvojila znatna sredstva za zdravstveni sistem". The article discusses the decision by the Vojvodina government to allocate 139 million dinars from the budget to the Clinical Center. The text mentions investments in radiology, laboratory medicine, restoration of the abdominal and endocrine surgery departments, and gynecology and obstetrics. Below the text is a photograph of a meeting at a long conference table with several people seated around it. To the right of the main article are two smaller news snippets: one about the continuation of tradition in the health system and another about Vučić's speech at the opening of the new building of the Ministry of Health.

## KLINIČKOM CENTRU IZ BUDŽETA 139 MILIONA: Pokrajinska vlada Vojvodine izdvojila znatna sredstva za zdravstveni sistem

POKRAJINSKA vlada AP Vojvodine u Novom Sadu danas je donela rešenje da se Kliničkom centru Vojvodine usmeri ukupno 139,5 miliona dinara za građevinske radove na objektu Centra za radiologiju i Centra za laboratorijsku medicinu, zatim za restauraciju objekta Klinike za abdominalnu i endokrinu hirurgiju, te za investiciono održavanje toplovoda u krugu Klinike za ginekologiju i akušerstvo.

Centri za radiologiju i laboratorijsku medicinu smešteni su u zgradbi Stare poliklinike u Novom Sadu koja je izgrađena šezdesetih godina prošlog veka i do danas nije ozbiljno rekonstruisana. Kako se u njoj nalazi vredna medicinska oprema i izvode se laboratorijske analize sa infektivnim materijalom, neophodno je da se omoguće uslovi za bezbedan i nesmetan rad zaposlenih i prijem pacijenata.

Zbog toga je Pokrajinska vlada obezbedila 52,8 miliona dinara za građevinske radove, koji će, između ostalog, obuhvatiti zamenu unutrašnje i spoljne stolarije, sanaciju sanitarnih čvorova, zamenu vodovodne i kanalizacione instalacije i obnovu fasade.

Za radove na restauraciji objekta Klinike za abdominalnu i endokrinu hirurgiju KCV izdvojen je 71,1 milion dinara, u okviru kapitalnog projekta zaštite građevinskog nasleđa Novog Sada.

Za investiciono održavanje toplovoda – zamenu dotrajalih podzemnih toplovodnih cevi i drugih pratećih delova – u krugu Klinike za ginekologiju i akušerstvo, od kotlarnice do podstanice, izdvojeno je 15,6 miliona dinara. Time će se obezrediti nesmetan rad najvećeg porodilišta u Vojvodini.